

UDRUŽENJE
POSLODAVACA

ŠTA POSLODAVCI OČEKUJU OD VLASTI

*Stavovi i preporuke Udruženja poslodavaca u
Federaciji Bosne i Hercegovine*

Sarajevo,
august 2026.

ŠTA POSLODAVCI OČEKUJU OD VLASTI

Bosna i Hercegovina se ponovo nalazi pred izbornim ciklusom. Svaki izbori donose nova iskušenja, obećanja, nove programe i nove vizije razvoja. Međutim, privreda nema luksuz da neophodne ključne reforme ostanu samo dio predizbornih kampanja. Poslodavci svakodnevno posluju u realnim uslovima i okvirima, suočavaju se sa rastom troškova sirovina, nedostatkom radne snage, složenim i preskupim administrativnim procedurama, visokom cijenom rada, prekomjernim parafiskalnim opterećenjima i sporim reformskim procesima. Zbog toga očekujemo da ekonomski razvoj bude jedan od temeljnih prioriteta budućih nosilaca vlasti na svim nivoima.

Udruženje poslodavaca u FBiH je dobrovoljna, neprofitna, nezavisna i apolitična organizacija poslodavaca u Federaciji Bosne i Hercegovine koja već više od dvije decenije zastupa interese poslodavaca i radi na unapređenju poslovnog ambijenta. Danas Udruženje okuplja više od 24.000 pojedinačnih i kolektivnih članica, uz kontinuiran rast članstva, te predstavlja više od 26% svih registriranih privrednih subjekata i obrta u Federaciji BiH u kojima je zaposleno oko 45% radnika Federacije BiH. Članstvo Udruženja čine velike kompanije, mikro, mala i srednja preduzeća, obrti, zadruge i drugi poslodavci, što osigurava široku reprezentativnost poslovne zajednice. Među članicama Udruženja nalazi se sedam od deset najvećih kompanija u Federaciji BiH, dok kroz 16 sektorskih organizacija i 24 teritorijalne grupacije zastupamo interese poslodavaca iz svih ključnih privrednih grana i svih dijelova Federacije BiH.

Povjerenje poslovne zajednice potvrđuje i kontinuiran rast članstva. Samo tokom protekle godine Udruženju je pristupilo više od 40 novih članica, uključujući tri kolektivne članice koje okupljaju oko 130 kompanija, čime je broj novih članica povećan za gotovo dvije stotine. Riječ je o poslodavcima iz finansijskog sektora, industrije poslovnih servisa i IT-a, kao i iz djelatnosti upravljanja, zadrugarstva, proizvodnje električne energije, građevinarstva, obrazovanja, hotelijerstva, trgovine, prerađivačke industrije, uslužne djelatnosti, nekretnina, igara na sreću, posredovanja u zapošljavanju, zdravstva, finansija i administrativne djelatnosti koje zajedno zapošljavaju oko 9.900 radnika, što predstavlja snažnu potvrdu povjerenja koje poslovna zajednica ukazuje Udruženju poslodavaca u FBiH kao svom legitimnom i reprezentativnom zastupniku.

Ovaj pregled očekivanja poslodavaca predstavlja glas privrede i rezultat iskustava kompanija koje svakodnevno kroz svoje poslovanje stvaraju novu vrijednost, zapošljavaju desetine hiljada ljudi, pune budžete svih nivoa vlasti i nose najveći dio ekonomskog razvoja Bosne i Hercegovine. Naši iskazani prijedlozi i očekivanja zasnovana su na stvarnim potrebama poslovne zajednice, međunarodnim standardima, europskim praksama i dugogodišnjem dijalogu kako interno sa članstvom, tako i eksterno sa institucijama, sindikatima, akademskom zajednicom i međunarodnim partnerima i javnošću.

Od svih političkih aktera koji će se natjecati za vlast na predstojećim izborima očekujemo da ove prioritete podrže i promovišu u svojim predizbornim programima, a nakon preuzimanja odgovornosti, pretvore u konkretne zakone, reforme, strateške i druge operative mjere. Privredi nisu potrebna nova obećanja, već regulatorni okvir, efikasne institucije, konkurentno poresko opterećenje, kvalitetno tržište rada, snažnije investicije i ubrzan put europskih integracija. Očekujemo odgovornu kampanju od svih aktera kroz jasno prezentiranu ekonomsku politiku koja će omogućiti izgradnju efikasne i ekonomične javne administracije, rast domaćih kompanija, privlačenje novih investicija, otvaranje kvalitetnih radnih mjesta i povećanje životnog standarda građana što će zaustaviti odlazak radnika. Samo konkurentna privreda može osigurati održive javne finansije, kvalitetnije javne usluge i dugoročni razvoj društva.

Vjerujemo da će ovaj dokument predstavljati i poslužiti kao podsjetnik za otvoren i odgovoran dijalog između poslovne zajednice, političkih stranaka, institucija i građana. Naša očekivanja su jasna, argumentovana i ostvariva. Spremni smo biti partner svim nivoima vlasti u realizaciji navedenih prioriteta, jer je zajednički cilj stvaranje poslovnog ambijenta u kojem će kompanije rasti, ljudi ostajati i raditi u Bosni i Hercegovini, a privreda biti pokretač ukupnog društvenog razvoja.

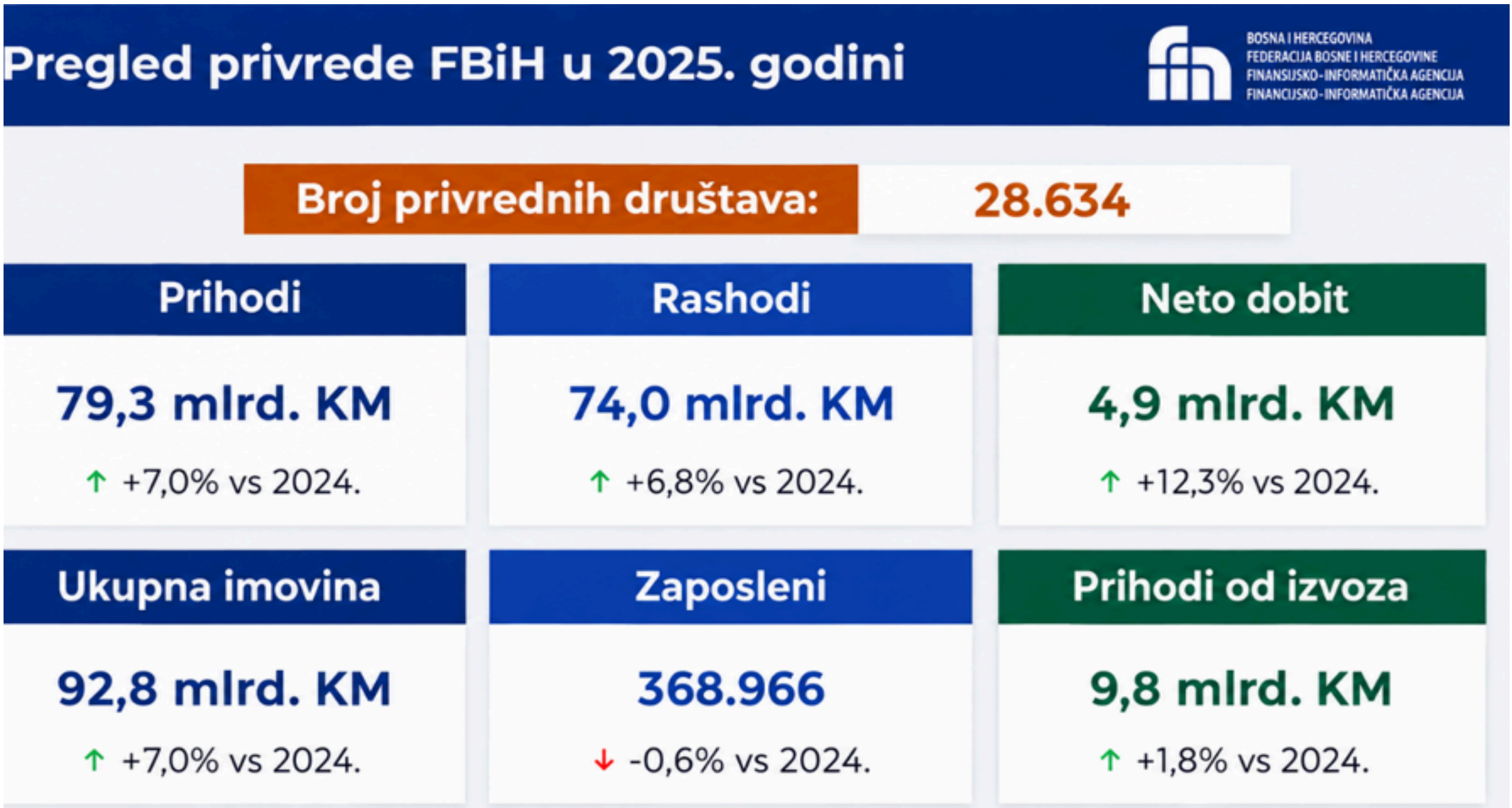

Nihad Imširović

Predsjednik UPFBiH

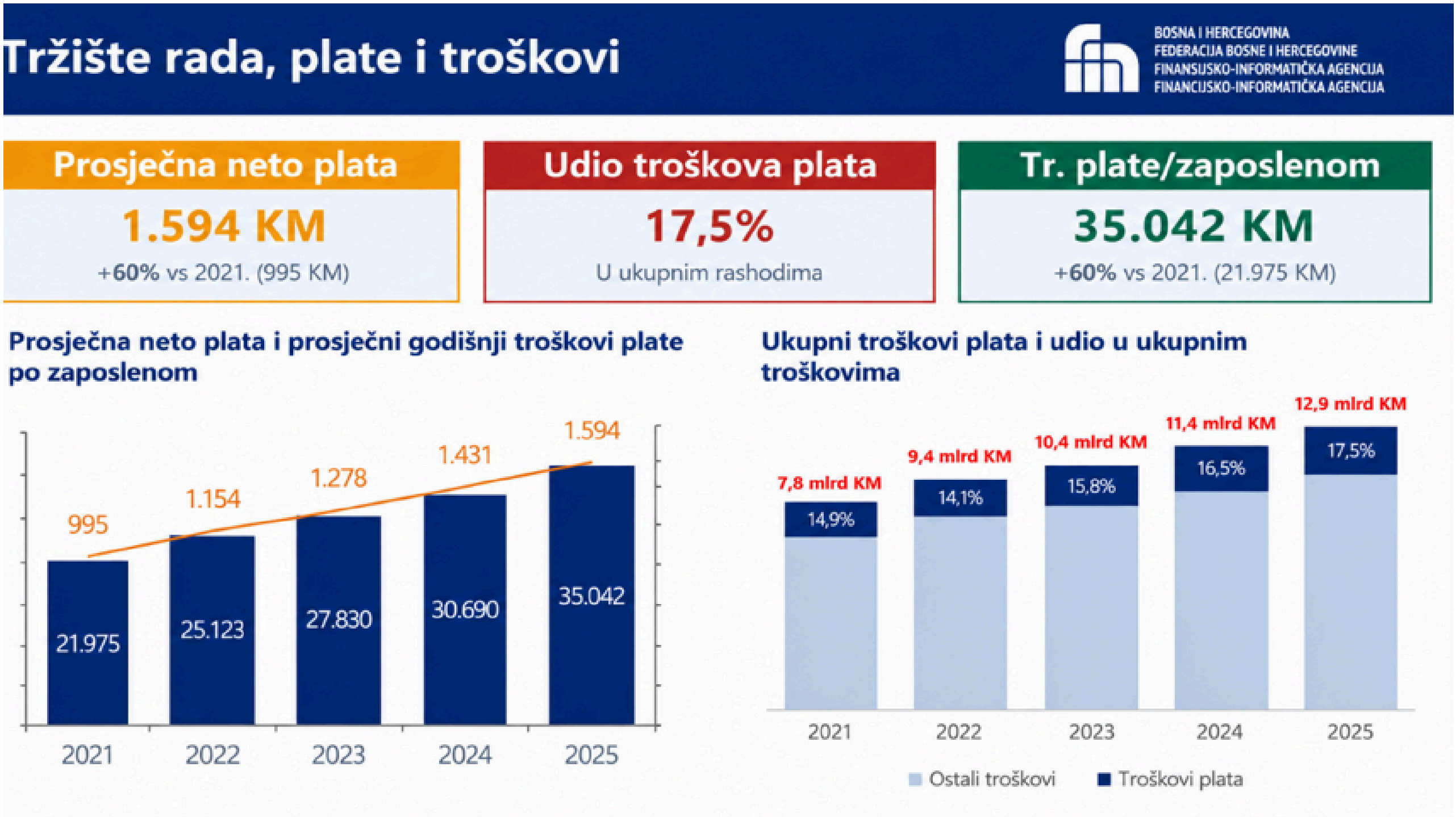
PRIVREDA FEDERACIJE BiH U BROJKAMA

Makro pregled privrede Federacije BiH u 2025. godini

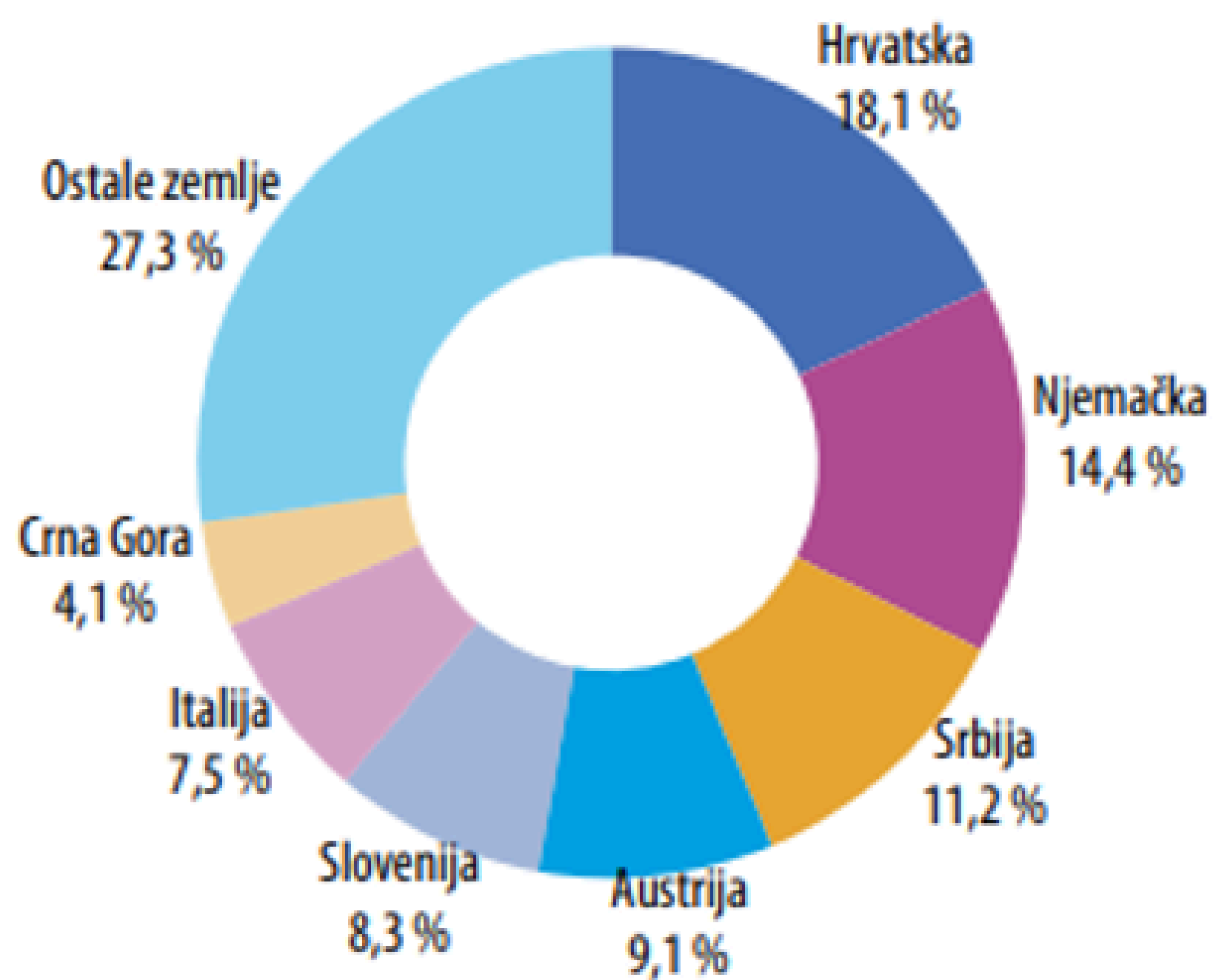

Izvor: Finansijsko-informatička agencija

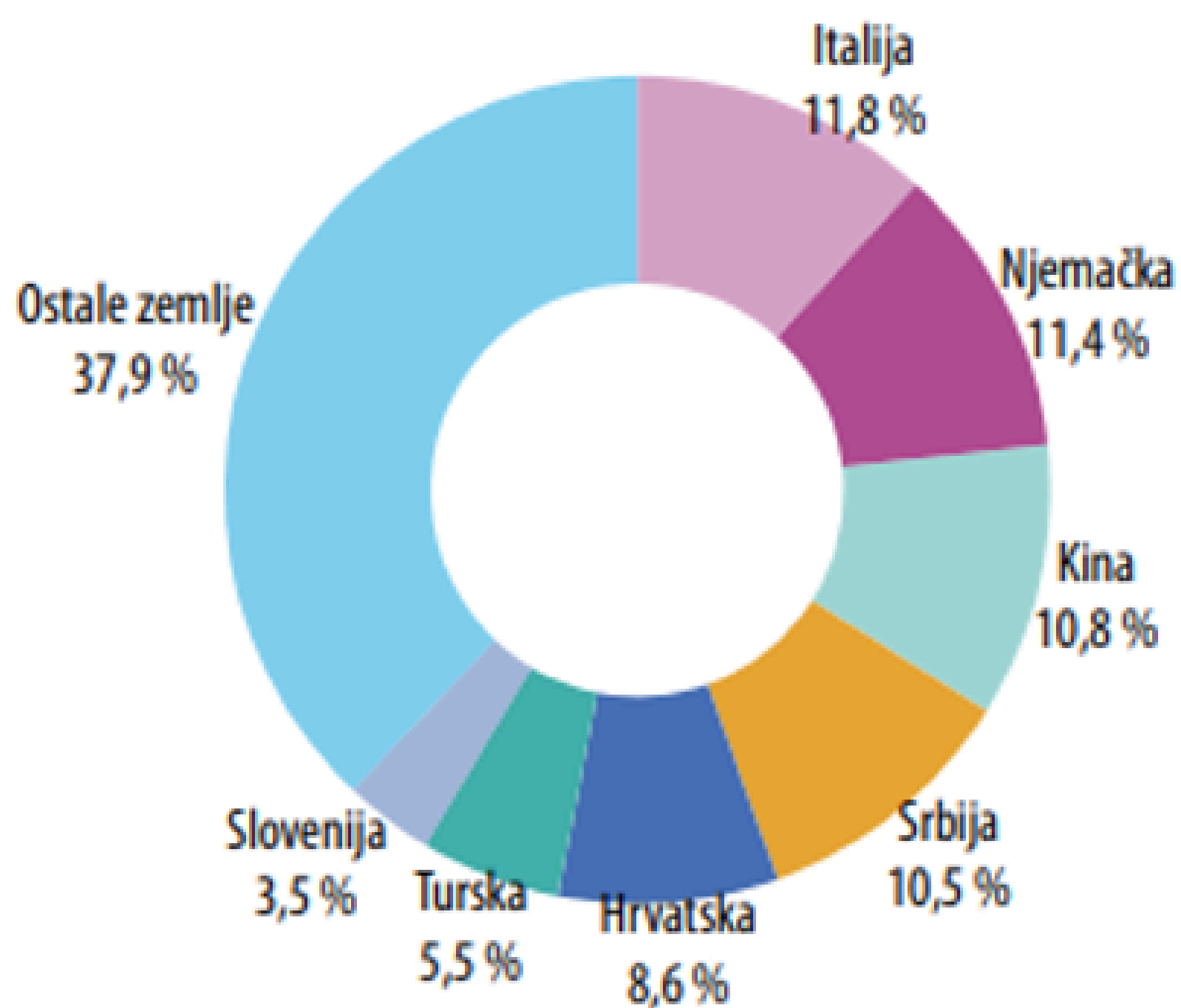
Tržište rada, plaće i troškovi

2.4.1. Izvoz BiH u 2025. po glavnim trgovačkim partnerima

2.4.2. Uvoz BiH u 2025. po glavnim trgovačkim partnerima

Izvor: Agencija za statistiku BiH

Europske integracije i reformski procesi predstavljaju ključni okvir za unapređenje konkurentnosti, produktivnosti i održivog razvoja privrede Bosne i Hercegovine, a jačanje investicija, rast izvoza i uspješna integracija domaćih preduzeća na jedinstveno tržište Europske unije ključna je odrednica djelovanja poslodavaca u FBiH.

S tim u vezi, od vlasti na svim nivoima u BiH poslodavci očekuju:

- Ubrzati ispunjavanje obaveza iz procesa europskih integracija i pretpristupnih uslova za članstvo;
- U što skorije vrijeme osigurati uslove za povlačenje raspoloživih sredstava iz Plana rasta za Zapadni Balkan, IPA fondova i drugih dostupnih međunarodnih razvojnih programa i projekata za privredu u FBiH;
- Osigurati koordinaciju institucija na svim nivoima vlasti radi provođenja reformi koje direktno utiču na poslovni ambijent i konkurentnost privrede na domaćem i međunarodnom tržištu;
- Osigurati pristupanje BiH „Jedinstvenom području plaćanja u eurima“ (SEPA);
- Ispuniti preporuke Moneyvala-a i uskladiti se sa međunarodnim standardima s ciljem ponovnog skidanja BiH sa tzv. Sive liste Moneyvala-a;
- Unaprijediti procese digitalizacije i modernizacije procesa u privredi na svim nivoima vlasti kroz uključenost i podršku svih nadležnih institucija javnog sektora;
- Unapređenje procesa zaštite ličnih podataka.

Kako bi institucije Bosne i Hercegovine uspješno odgovorile izazovima europskih integracija, neophodno je usvojiti sveobuhvatnu strategiju digitalne transformacije i modernizacije procesa koja će uključivati:

- Usklađivanje zakonodavstva sa digitalnim politikama i standardima Europske unije;
- Potpuno digitaliziranje administrativnih postupaka vezanih za privredno poslovanje;
- Uspostava jedinstvenog portala za privredu;
- Omogućavanje široke primjene elektronskog potpisa;
- Izdavanje dozvola i saglasnosti digitalnim putem;
- Podsticanje inovacija, istraživanja i razvoja;
- Izbjegavanje nepotrebnih i neosnovanih fiskalnih i parafiskalnih nameta privredi.

Očekivani efekti bili bi smanjenje administrativnog opterećenja privrednika, brže i efikasnije procedure, veća efikasnost javne uprave, povoljniji poslovni ambijent, zaštita ličnih podataka, uređena pitanja slobode pristupa informacijama i drugo.

Kako bi svi dobronamjerni, budući vršitelji javnih funkcija i rukovoditelji političkih partija koje će ih eventualno delegirati za obnašanje važnih funkcija znali koji su ključni izazovi, a time i interesi privrednika i drugih poslodavaca u FBiH, slijedi taksativan pregled ključnih očekivanja i zahtjeva:

ŠTA POSLODAVCI OČEKUJU OD VLASTI

NIVO BOSNE I HERCEGOVINE

MINISTARSTVO FINANSIJA I TREZORA BOSNE I HERCEGOVINE

Reforma sistema PDV-a

- Pomjeriti rok plaćanja PDV-a sa 10. u mjesecu na posljednji dan u mjesecu za prethodni poreski period, uz postepenu implementaciju radi očuvanja stabilnosti javnih finansija;
- Omogućiti plaćanje PDV-a po naplati fakture za obrtnike i mala preduzeća, u skladu sa praksom Europske unije;
- Ukinuti pravo na odbitak ulaznog PDV-a za fakture koje nisu plaćene u propisanom roku;
- Povećati prag za ulazak u sistem PDV-a;
- Uvesti savremena rješenja koja prate razvoj kartičnog i elektronskog plaćanja;
- Urediti normativno i u praksi pitanje mjesta oporezivanja kod pružanja usluga.

Po Zakonu, kod pružanja usluga (poput obrade podataka, administrativne podrške, IT podrške, finansijske back-office funkcije, stavljanje osoblja na raspolaganje) poreznom obvezniku iz druge države mjesto oporezivanja određuje se prema sjedištu primaoca usluge. Međutim, u praksi dolazi do neujednačenog tumačenja BPO usluga i mjesta oporezivanja, pogrešne kvalifikacije kompleksnih servisa, selektivnog postupanja prema kompanijama, potencijalnog dvostrukog oporezivanja.

Očekivani efekti:

- Povećanje konkurentske sposobnosti domaće privrede;
- Veći stepen finansijske discipline, kao i olakšavanje položaja privrednih društava, ukidanjem nepotrebnih i neracionalnih ograničenja;
- Veći stepen naplate javnih prihoda;
- Usklađenost sa direktivama EU, dobrim praksama iz zakona zemalja okruženja i zemalja Europske unije;
- Olakšana primjena bilateralnih sporazuma iz predmetne oblasti.

Finansijski sektor i platni promet

- Zakonski urediti problematiku platnih usluga, elektronskog novca i deviznog poslovanja

Očekivani efekti:

- Povećanje likvidnosti privrede;
- Veća konkurentnost kompanija;
- Smanjenje troškova poslovanja;
- Efikasniji platni promet;
- Atraktivnije poslovno okruženje za strane investitore;
- Usklađivanje sa europskim standardima;
- Pristup međunarodnim finansijskim tokovima.

Akcize

- Osigurati mehanizam privremenog smanjenja ili suspenzije akciza na gorivo u periodima značajnog poremećaja tržišta energenata;
- Voditi akciznu politiku koja podstiče razvoj domaće proizvodnje i povećava konkurentnost privrede.

Bilateralni sporazumi i međunarodne konvencije

- Zaključivanje i unapređenje provedbe bilateralnih sporazuma s ciljem efikasnog povrata PDV-a kompanijama iz BiH koje posluju na ino tržištu;
- Usklađivanje propisa i međunarodnih ugovora u skladu sa međunarodnim standardima i bilateralnim ugovorima o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja;
- Hitno potpisivanje i pristupanje Bosne i Hercegovine Konvenciji o zajedničkom proвозnom postupku (Common Transit Convention - CTC), jer uprkos tehničkoj spremnosti NCTS-a u BiH, bh. preduzeća zbog toga što BiH nije potpisnica pomenute Konvencije ne mogu samostalno otvarati međunarodne T1 tranzitne dokumente prema EU. Zbog toga je carinski sistem BiH izolovan od europskog sistema, a naši izvoznici su prisiljeni koristiti skupe usluge graničnih špeditera u RH kako bi prepisivali dokumente i radili sigurnosne najave koje EU striktno zahtijeva. Ključni benefiti pristupanja Konvenciji su: ulazak BiH u zajednički carinski prostor s EU, EFTA zemljama, Velikom Britanijom, Turskom, Sjevernom Makedonijom i Srbijom. To donosi ukidanje zastoja uzrokovanih novim EU pravilima od 1. juna, velike finansijske uštede, logističku nezavisnost radnog vremena, jednu garanciju za cijeli put i povećanje konkurentnosti bh. proizvoda.

MINISTARSTVO VANJSKE TRGOVINE I EKONOMSKIH ODNOSA BOSNE I HERCEGOVINE

UPRAVA ZA INDIREKTNO OPOREZIVANJE BIH

Energetski sektor

- Donijeti Zakon o električnoj energiji Bosne i Hercegovine;
- Uspostaviti berzu električne energije i druga sistemska rješenja potrebna za razvoj tržišta električne energije;
- Uskladiti zakonodavstvo sa direktivama Europske unije.

Očekivani efekti:

- Ispunjavanje europskih energetske standarda;
- Pristupanje CBAM politikama EU i izbjegavanje CBAM taksi;
- Veća konkurentnost domaće privrede kroz olakšan promet roba i usluga.

Šumski sortimenti i razvoj drvoprerađivačke industrije

- Donijeti odluku kojom će se unaprijediti korištenje šumskih sortimenata i pristup ovoj sirovini i podstaći finalna prerada drveta;
- Zaštititi šumske resurse od izvoza sirovine i proizvoda sa niskim stepenom obrade;
- Podsticati izvoz proizvoda sa većom dodatom vrijednošću.

Očekivani efekti:

- Unapređenje domaće, a posebno drvnoprerađivačke industrije;
- Veći izvoz finalnih proizvoda;
- Nova radna mjesta;
- Veći prihodi za budžete.

Carinska politika i konkurentnost privrede

- Pokrenuti izmjene propisa kojima će se omogućiti oslobađanje od plaćanja uvoznih dažbina za dijelove opreme namijenjene proizvodnji;
- Podsticati mjere koje omogućavaju modernizaciju proizvodnih kapaciteta;
- Pojednostaviti carinske procedure radi smanjenja troškova i zastoja u međunarodnoj trgovini;
- Prilikom izrade Odluke o privremenoj suspenziji i privremenom smanjenju carinskih stopa kod uvoza određenih roba uvažiti zahtjeve UPFBiH, u smislu dodavanja novih Tarifnih oznaka;
- Ubrzati carinske postupke kroz digitalizaciju i efikasnije procedure;
- Uspostaviti „zelene koridore“.

Očekivani efekti:

- Brži i efikasniji protok robe;
- Smanjuju se zadržavanja na granicama, skraćuje vrijeme transporta i povećava pouzdanost dostavnih lanaca;
- Niži troškovi poslovanja;
- Povećanje konkurentnosti izvoznika;
- Uvođenje novih tehnologija u proizvodne procese;
- Povećanje interesa za strana ulaganja u BiH i poboljšanje poslovnog ambijenta.

MINISTARSTVO KOMUNIKACIJA I PROMETA BOSNE I HERCEGOVINE

Transport i logistika

- Pojednostaviti carinske i špeditorske procedure u cilju smanjenja troškova međunarodne trgovine;
- Unaprijediti pitanje boravka profesionalnih vozača iz Bosne i Hercegovine u državama Europske unije;
- Stvoriti uslove za efikasnije funkcionisanje transportnog sektora;
- Poboljšanje komunalne i digitalne infrastrukture.

MINISTARSTVO CIVILNIH POSLOVA BOSNE I HERCEGOVINE

- Do eventualnog ukidanja kvota, usklađivanje broja kvota u skladu sa realnim potrebama tržišta rada u BiH i njihovo blagovremeno utvrđivanje u skladu sa Zakonom, jer su kvote osnov za početak procedure zapošljavanja stranih radnika i produžavanja radnih dozvola za strane radnike;
- Konsultacije sa privredom oko potreba - profila stranih radnika, procjena deficitarnosti i potreba tržišta rada direktno sa privrednicima a ne birokratski;
- Usklađivanje propisa i politika sa pravnom stečevinom EU, koordinacija međunarodne saradnje i provođenje obaveza koje proizlaze iz međunarodnih sporazuma i procesa europskih integracija;
- Saradnja sa privrednim subjektima na implementaciji programa Europske unije.

MINISTARSTVO SIGURNOSTI BOSNE I HERCEGOVINE**SLUŽBA ZA POSLOVE SA STRANCIMA BOSNE I HERCEGOVINE****Izmjena Zakona o strancima**

- Ukidanje kvota u skladu sa praksom zemalja okruženja i Europske unije;
- Uvođenje testa tržišta rada;
- Produženje važenja radne dozvole sa jedne na tri godine po uzoru na države iz okruženja čime se štedi vrijeme i smanjuje administracija, osigurava pouzdana i provjerena radna snaga, i dr.

Izmjena Pravilnika o ulasku i boravku stranaca

- Skraćivanje rokova za izdavanje odobrenja privremenog boravka stranaca;
- Pojednostavljenje procedura;
- Smanjenje potrebne dokumentacije.

MINISTARSTVO VANJSKIH POSLOVA BOSNE I HERCEGOVINE

- Pojednostavljenje procedura za dobivanje viza kroz izmjenu podzakonskih akata;
- Zaključivanje i primjena međunarodnih sporazuma koji olakšavaju poslovanje i mobilnost radne snage u skladu sa međunarodnim trendovima i potrebama tržišta rada u BiH;
- Jačanje kapaciteta Ministarstva vanjskih poslova Bosne i Hercegovine i diplomatsko-konzularnih predstavništava u zemljama iz kojih Bosna i Hercegovina angažira strane radnike s ciljem efikasnosti procesa angažiranja stranih radnika.

Očekivani efekti:

- Podrška tržištu rada s ciljem privlačenja stranih investicija, veće produktivnosti i konkurentnosti domaće privrede.

DIREKCIJA ZA EVROPSKE INTEGRACIJE VIJEĆA MINISTARA BIH (DEI)

- Unaprijediti institucionalno uključivanje predstavnika reprezentativnih socijalnih partnera u predpristupne i procese europskih integracija kroz pravovremene konsultacije i učešće u izradi i usaglašavanju propisa i strateških dokumenata;
- Osigurati uključivanje reprezentativnih socijalnih partnera u Projekte podrške EU integracija.

AGENCIJA ZA JAVNE NABAVKE BOSNE I HERCEGOVINE

Reforma sistema javnih nabavki

- Precizirati odredbe Zakona o javnim nabavkama radi sprečavanja zloupotreba i efikasnosti postupaka javnih nabavki;
- Osigurati fer, transparentne i konkurentne postupke javnih nabavki;
- Uskladiti zakonodavni okvir sa direktivama Europske unije i najboljim praksama zemalja regiona.

IDDEEA

Osigurati integraciju sistema digitalne identifikacije i osigurati da svi privredni subjekti počnu koristiti i razvijati elektronske servise.

Institucije trebaju uspostaviti jedinstveni digitalni ekosistem u kojem se postojeći digitalni identitet (digitalna identifikacija) i elektronski potpis međusobno priznaju, institucije integrišu, a javne usluge digitalizuju.

Traži se od Vijeća ministara BiH, entitetskih vlada i institucija da prihvate i međusobno koriste postojeću digitalnu identifikaciju, umjesto da svaka institucija razvija svoj sistem. U tom kontekstu, omogućiti da privrednik jednom digitalno identifikuje sebe i svoju firmu, a da taj identitet bude priznat u svim javnim institucijama.

Obavezati javne institucije da prihvataju kvalifikovani elektronski potpis i elektronski dokument jednako kao papirni dokument jer nije dovoljno imati digitalni ID i KEP ako poslodavac nakon elektronskog potpisivanja dokumenta mora taj dokument štampati i nositi drugoj instituciji.

OSTALI ZAHTJEVI PREMA VLASTIMA NA NIVOU BIH

- Ukidanje i smanjenje brojnih parafiskalnih nameta u svim oblastima poslovanja, s ciljem smanjenja neopravdanih nameta koji povećavaju troškove poslovanja;
- Uspostava jedinstvenog registra parafiskalnih nameta;
- Reforma i unapređenje rada i efikasnosti javne uprave i druge javne administracije s ciljem ekonomičnosti i efikasnosti sistema.

NIVO FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

EKONOMSKO-SOCIJALNO VIJEĆE ZA TERITORIJ FEDERACIJE BIH (ESV FBiH)

- Osigurati i unaprijediti kontinuiran rad Ekonomsko-socijalnog vijeća za teritorij FBiH;
- Donijeti Zakon o Ekonomsko-socijalnom vijeću;
- Pripremiti paket reformskih propisa na nivou entiteta kojim bi se na samom početku mandata ESV FBiH uredila pitanja poreza, doprinosa, zdravstvene zaštite, kao i parafiskalnih nameta;
- Osigurati da ESV FBiH razmatra nacрте zakona, podzakonskih akata, programa i drugih dokumenata od utjecaja na ekonomski i socijalni razvoj i u tom kontekstu položaj zaposlenika i poslodavaca, te svoja mišljenja o tim dokumentima dostavlja Vladi i Parlamentu FBiH.

FEDERALNO MINISTARSTVO FINANSIJA

Doprinosi

Donijeti izmjene i dopune Zakona o doprinosima kroz realizaciju druge faze od strane vlasti najavljenih smanjenja doprinosa, s ciljem rasterećenja poslodavaca, podsticanja zapošljavanja i suzbijanja sive ekonomije.

Neoporeziva pomoć radnicima

Do pokretanja druge faze fiskalnih reformi očekuje se donošenje i primjena mjera koje omogućavaju isplatu neoporezive pomoći radnicima, kao podršku očuvanju radnih mjesta, likvidnosti i stabilnosti poslovanja.

Porez na dohodak

Povući mišljenje koje se odnosi na oporezivanje dohotka od prodaje udjela prema trenutno važećem Zakonu o porezu na dohodak

- Ukidanje obaveze oporezivanja dohotka od prodaje udjela.

Porez na dobit

Donijeti izmjene i dopune Zakona o porezu na dobit

- Uvođenje poreskih olakšica po osnovu izvoza roba i usluga;
- Usklađivanje poreskih obaveza u slučaju reinvestiranja u poslovne procese;
- Uvođenje poreskih olakšica po osnovu zapošljavanja lica sa invaliditetom;
- Smanjenje porezne stope.

Donijeti izmjene i dopune Pravilnika o primjeni Zakona o porezu na dobit

- Uskladiti propis i praksu u vezi sa oporezivanjem IT i cloud usluga, uz primjenu međunarodnih standarda i ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja;
- Izmjena člana koji propisuje mogućnost i pravne posljedice korištenja nižih stopa amortizacije od stopa koje su propisane Zakonom o porezu na dobit;
- Ukinuti obavezu plaćanja poreza po odbitku na provizije online servisa za rezervaciju smještaja (Booking.com, Expedia, Phobs, Halalbooking i HRS).

Fiskalizacija

Donijeti podzakonske, provedbene akte s ciljem početka primjene Zakona o fiskalizaciji, što bi rezultiralo povećanjem prihoda, smanjenjem sive ekonomije, te povećanjem konkurentnosti.

Zakon o minimalnoj plaći

Donošenje Zakona o minimalnoj plaći, a do donošenja Zakona putem Vlade FBiH osigurati donošenje Odluke o iznosu najniže plaće za narednu godinu u skladu sa važećom Uredbom o metodologiji izračuna i usklađivanja najniže plaće, a s ciljem osiguranja jasnih i predvidivih troškova u poslovanju.

FEDERALNO MINISTARSTVO RADA I SOCIJALNE POLITIKE

Zakon o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba

Usvojiti Zakon o posredovanju u zapošljavanju i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba, s ciljem unapređenja sistema posredovanja u zapošljavanju, evidencije tražitelja posla, razdvajanja aktivnih i pasivnih tražitelja posla, te modernizacije rada Zavoda za zapošljavanje i većeg uključivanja poslodavaca u programe zapošljavanja.

Zakon o zapošljavanju stranaca FBiH

Izmjena Zakona na način da se propiše produženje važenja radne dozvole sa jedne na tri godine po uzoru na države iz okruženja čime se štedi vrijeme i smanjuje administracija.

Pravilnik o postupku i proceduri izdavanja radne dozvole

Usvojiti Pravilnik o postupku i proceduri izdavanja radne dozvole, s ciljem propisivanja procedura izdavanja radne dozvole, s posebnim naglaskom na:

- Skraćenje trajanja postupka izdavanja radnih dozvola;
- Pojednostavljenje administrativne procedure za poslodavce i nadležne institucije;
- U skladu sa praksom drugih zemalja koje uvoze strane radnike ukidanje obavezne nostrifikacije diploma kao općeg uslova za izdavanje radne dozvole, čime se otklanja jedna od najvećih administrativnih prepreka koje u praksi usporavaju zapošljavanje stranih radnika, uz puno poštivanje važećih zakonskih odredbi i posebnih propisa koji uređuju regulisane profesije.

Zakon o radu

Donijeti moderno zakonsko rješenje, usklađeno sa praksom Europske unije i zemljama okruženja, koji će „pomiriti“ interese svih socijalnih partnera (vlasti, sindikata i poslodavaca).

Ključna očekivanja su:

- Fleksibilnije ugovaranje rada uz zadržavanje instituta ugovora o radu na određeno i neodređeno vrijeme, u skladu sa praksom EU;
- Modernizacija rješenja, digitalizacija i propisivanje novih oblika rada, pa time i uređenje rada i zapošljavanja pri takvoj vrsti rada;
- Otkazni rokovi i prava u vezi sa prestankom radnog odnosa;
- Fleksibilnost i prilagođavanje organizacionim i sektorskim specifičnostima (pravilnici o radu, probni rad, radno vrijeme, godišnji odmori, pauza, prekovremeni rad i dr.).

Zakon o zaštiti na radu

- Zakonsko usklađivanje i fleksibilnija rješenja za poslodavce;
- Neophodna modernizacija, uspostava Vijeća za zaštitu na radu, procjene rizika, usklađivanje sa ISO 45001 standardom i dr.;
- Utvrđivanje radnih mjesta sa posebnim uslovima rada;
- Iznalazak rješenja za obavezu zapošljavanja stručnjaka za zaštitu na radu, što je opterećenje posebno za mala preduzeća;
- Definiranje pojmova lakših i težih povreda i prijavljivanje povreda;
- Problemi u vezi sa radom na radnim mjestima sa povećanim rizikom;
- Jedinствена primjena propisa od strane svih inspekcijskih organa, i dr.

FEDERALNO MINISTARSTVO ZDRAVSTVA

Zakon o zdravstvenom osiguranju

Donijeti izmjene i dopune Zakona o zdravstvenom osiguranju s ciljem:

- Smanjenja tereta bolovanja na račun poslodavaca, tj. pravednija i održivija raspodjela tereta troškova bolovanja između poslodavaca i fondova zdravstvenog osiguranja;
- Redefiniranja obaveze poslodavca da snosi teret liječenja radnika u slučaju povrede na radu i oboljenja od profesionalne bolesti u odnosu na krivicu - odgovornost poslodavaca i u odnosu na mjesto nastanka povrede (na radnom mjestu, na putu od kuće prema radnom mjestu ili u ostalim okolnostima);
- Brisanja iz Zakona neprovodive odredbe o reosiguranju;
- Usklađivanja sa praksom zemalja EU i regiona.

Pravilnik o postupku i kriterijima za utvrđivanje privremene spriječenosti za rad osiguranika

S ciljem izbjegavanja zloupotrebe instituta bolovanja usvojiti već utvrđeni Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o postupku i kriterijima za utvrđivanje privremene spriječenosti za rad osiguranika.

FEDERALNO MINISTARSTVO TRGOVINE

Donijeti zakone iz oblasti trgovine:

- Zakon o e-trgovini;
- Zakon o kontroli cijena;
- Zakon o zaštiti potrošača;
- Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o unutrašnjoj trgovini, s ciljem unapređenja pravne sigurnosti i prilagođavanja savremenim tržišnim tokovima, ukidanja diskriminacije i ukidanja neprincipijelnih izuzetaka.

FEDERALNO MINISTARSTVO ENERGIJE, RUDARSTVA I INDUSTRIJE

- Donijeti strategiju reindustrijalizacije FBiH;
- Donijeti Zakon o javno-privatnom partnerstvu, s ciljem stvaranja jedinstvenog, transparentnog i pravno sigurnog okvira koji omogućuje privatna ulaganja u javnu infrastrukturu i kvalitetnije pružanje javnih usluga građanima;
- Doraditi propise iz oblasti proizvodnje, korištenja i distribucije električne energije;
- Skupa sa Regulatornom komisijom za energiju u FBiH (FERK) držati pod kontrolom cijenu električne energije i sirovina.

FEDERALNO MINISTARSTVO PRAVDE**Krivični zakon Federacije Bosne i Hercegovine**

Donijeti izmjenu Krivičnog zakona Federacije BiH s ciljem regulisanja pitanja Zloupotreba položaja i ovlaštenja, te definiranja Zloupotrebe povjerenja u privrednom poslovanju.

Neophodno je formalno-pravno napraviti razliku kada su u pitanju ovi problemi u javnom i privatnom sektoru. Odgovornost u privatnom sektoru treba urediti posebnim krivičnim djelom zloupotrebe povjerenja u privrednom poslovanju, u skladu s pravilima privrednog i korporativnog prava.

Neophodno je također uskladiti Krivični zakon sa europskim standardima kroz propisivanje novog krivičnog djela Zloupotreba povjerenja u privrednom poslovanju koje će sankcionisati postupanja samo kada je prouzrokovana imovinska šteta ili pribavljena protupravna imovinska korist na štetu tuđe imovine. Time bi se Krivični zakon Federacije BiH uskladio sa savremenim europskim pravnim standardima i osigurala adekvatna zaštita imovine u privrednom poslovanju.

Jasnije uređenje odgovornosti u privrednom poslovanju doprinijelo bi stvaranju sigurnijeg i povoljnijeg poslovnog okruženja te povećalo atraktivnost Federacije BiH za domaće i strane investitore.

Zakon o registraciji poslovnih subjekata u Federaciji BiH

- Pojednostavljenje procedura za registraciju poslovnih subjekata i skraćanje rokova;
- Digitalizacija postupka registracije, uključujući elektronsko podnošenje prijave i prateće dokumentacije.

Zakon o izvršnom postupku

S ciljem smanjenja administracije, izbjegavanja parničnih postupaka, rasterećenja pravosudnog sistema, mijenjati Zakon na način da se propiše da je vjerodostojna isprava i uplatnica ili izvod iz poslovnih knjiga za naplatu naknade za upravljanje i održavanje, kao i računi koji upravnik dostavi etažnim vlasnicima zgrade po osnovu hitne i nužne popravke.

Zakon o stečaju FBiH

Donijeti izmjene i dopune Zakona o stečaju s ciljem poboljšanja teksta i primjene Zakona u praksi.

FEDERALNO MINISTARSTVO PRAVDE**VISOKO SUDSKO I TUŽILAČKO VIJEĆE BOSNE I HERCEGOVINE****FORMIRANJE PRIVREDNIH SUDOVA**

Formiranje specijalizovanih privrednih sudova u Federaciji Bosne i Hercegovine donijelo bi niz koristi za privredu, pravosuđe i investicionu klimu. Najvažniji benefiti su:

1. Brže rješavanje privrednih sporova
2. Veća pravna sigurnost
3. Smanjenje troškova poslovanja
4. Rasterećenje redovnih sudova
5. Veća konkurentnost privrede
6. Unaprijeđen ambijent za domaće i strane investicije

Specijalizacija sudova za privredne sporove prisutna je u velikom broju država članica Europske unije i predstavlja dobru praksu u jačanju vladavine prava, unapređenju poslovnog okruženja i ispunjavanju reformskih obaveza u procesu europskih integracija. Također, države u okruženju imaju uspostavljene privredne sudove.

FEDERALNO MINISTARSTVO PROMETA I KOMUNIKACIJA

- Doraditi propise u dijelu koji propisuju obavezu obavljanja preventivnog tehničkog pregleda teretnih vozila, na način da se ta obaveza ukine za teretna vozila čija masa ne prelazi 7.500 kg;
- Donijeti novi Cjenovnik maksimalnih cijena usluga autobusnih stanica s ciljem usklađivanja promjene cijena usluga u skladu sa povećanjem troškova rada, te unaprijediti uslove za rad i funkcionisanje autobuskih stanica u FBiH.

FEDERALNO MINISTARSTVO RAZVOJA, PODUZETNIŠTVA I OBRTA

- Osiguranje većih budžetskih sredstava, ali i pristup domaćim i međunarodnim projektima za potrebe razvoja, poduzetništva i obrta, te osigurati dodatne subvencije i olakšice za subvencioniranje doprinosa i drugih obaveza pravnih lica.

FEDERALNO MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE, VODOPRIVREDE I ŠUMARSTVA

Donijeti Zakon o šumama

Usvajanje novog Zakona o šumama Federacije BiH predstavlja jedan od ključnih reformskih prioriteta za uspostavljanje jedinstvenog, harmoniziranog i pravno sigurnog sistema i održivog sistema upravljanja šumskim resursima. Donošenjem novog Zakona jasno bi se definisale nadležnosti Federacije i kantona, unaprijedilo održivo gazdovanje šumama, ojačala zaštita šumskih resursa i povećala pravna sigurnost.

FEDERALNO MINISTARSTVO OKOLIŠA I TURIZMA

Osigurati usklađivanje domaćeg zakonodavstva sa EU standardima kada je u pitanju zaštita okoliša čime bi se omogućio pristup pravnih lica i BiH generalno međunarodnim razvojnim i drugim projektima, olakšano uključivanje u politike i procedure koje u ovom kontekstu vladaju na EU tržištu, i dr. od čega zavisi prekogranično poslovanje domaćih kompanija.

FEDERALNO MINISTARSTVO PROSTORNOG UREĐENJA

Donijeti Zakon o koncesijama s ciljem zaštite prirodnih resursa i zaustavljanja ogromnih finansijskih gubitaka. Trenutni zakonski okvir iz 2002. i 2006. godine potpuno je zastario, neusklađen je s drugim zakonima, te ne sadrži kaznene odredbe za nelegalno korištenje javnih dobara.

OSTALI ZAHTJEVI PREMA VLASTIMA NA NIVOU FBIH

PARAFISKALNI NAMETI

Ukidanje i smanjenje brojnih parafiskalnih nameta u svim oblastima poslovanja, s ciljem smanjenja neopravdanih nameta koji povećavaju troškove poslovanja.

Uspostava jedinstvenog registra parafiskalnih nameta.

UREĐENJE OBLASTI UPRAVE, INSPEKCIJA I PREKRŠAJA

Zbog neadekvatnog uređenja pitanja uprave, inspekcije i prekršaja u Federaciji BiH poslodavci se suočavaju sa problemima i poteškoćama u poslovanju.

Neophodno je uspostaviti jedinstveni procesni zakon po kojem bi inspektori u FBiH provodili postupke inspekcijskog nadzora po jedinstvenim pravilima.

Precizno propisati način poništenja nezakonitih rješenja, s ciljem smanjenja sudskih i administrativnih postupaka te time efikasnosti u postupanju.

Propisati mogućnost inspektoru da ukaže na očitu povredu materijalnog zakona i inicira ispravku određene greške, odnosno nepravilne primjene materijalnog prava i da nadležni organ po zahtjevu inspektora poništi, odnosno ukine rješenje po pravu nadzora.

REFORMA I UNAPREĐENJE RADA I EFIKASNOSTI JAVNE UPRAVE

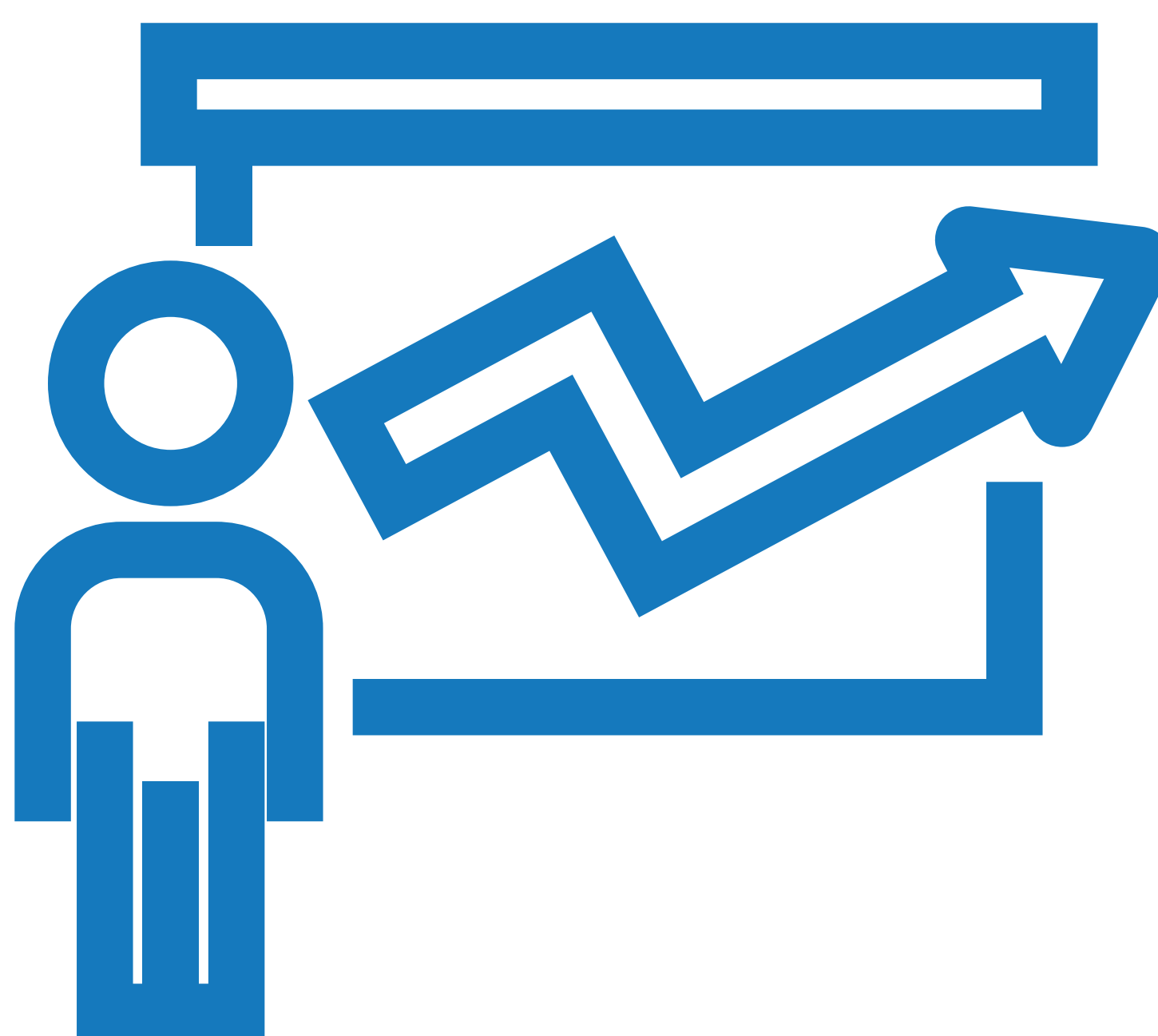
IMPLEMENTACIJA ODLUKA USTAVNOG SUDA FEDERACIJE BIH (ukidanje taksi, i dr.)

NIVO KANTONA U FBIH

Uvažavajući da je veliki broj pitanja važnih za funkcionisanje privrede u Federaciji BiH u podijeljenoj nadležnosti Federacije i kantona, poslodavci od kantonalnog nivoa vlasti, tj. svih deset kantona očekuju:

- Ukidanje i smanjenje brojnih parafiskalnih nameta
- Donijeti zakone o dualnom obrazovanju i propisivanje mjera i aktivnosti za što skoriju primjenu tog zakona
- Donijeti zakone o ekonomsko-socijalnim vijećima i formirati ekonomsko-socijalna vijeća u kantonima gdje nisu oformljena
- Donijeti zakone o turizmu s ciljem oslobađanja od plaćanja članarine Turističkim zajednicama kompanije koje ne ostvaruju dominantni dio ukupnog prihoda na tržištu koje je vezano za turizam
- Donijeti propise iz oblasti upraviteljstva
- Otvaranje poslovnih zona
- Digitalizacija i modernizacija procedura i pristup javnim institucijama
- Osnivanje one-stop-shop servisa
- Rješavanje pitanja cijene odvoza otpada za pravna lica
- Unapređenje propisa vezano za pitanja rada i zapošljavanja
- Unapređenje komunalne, socijalne i digitalne infrastrukture
- Unapređenje javno-privatnog partnerstva kod osiguranja modela stanovanja za radnike
- Unapređenje pitanja energetske efikasnosti pri ulaganju pravnih lica u obnovljive izvore energije

REINDUSTRIJALIZACIJA

1. Infrastruktura

- Izgradnja i razvoj industrijskih zona (neposlovnih zona)

Vlasti na svim nivoima trebaju sistemski investirati u razvoj industrijskih zona u svim kantonima, a kao lokacije koristiti državnu imovinu i neperspektivnu vojnu imovinu i u tim zonama graditi isključivo industrijska postrojenja.

U rješavanju ovih pitanja osigurati transparentne, brze procedure pri izdavanju građevinskih dozvola, prodaje parcela uz povoljne i stimulatívne uslove plaćanja, povoljne rente i takse, itd.

2. Radna snaga

Ciljati na zadržavanje domaće radne snage uz poboljšanje standarda radnika, stanogradnju za potrebe radnika, odnosno investiranje u radničku stanogradnju gdje bi stanovi bili prvenstveno namijenjeni radnicima, s ciljem smanjenja odlaska radne snage iz zemlje.

Obrazovna politika i usklađivanje s potrebama tržišta rada

Kurikule stručnih predmeta uskladiti na nivou Federacije BiH, uz aktivno učešće poslovne zajednice, osigurati prekvalifikacije i dokvalifikacije isključivo u kompanijama uz sufinansiranje službi za zapošljavanje.

Osigurati besplatno, ili s povoljnom cijenom produženi boravak u školama, stimulirati osnivanje privatnih obdaništa i vrtića uz subvencioniranje.

Uvoz i angažman strane radne snage

Dodatno pojednostaviti procedure za zapošljavanje stranaca i u tom kontekstu raditi na digitalizaciji procedura, skraćanju rokova i produženju važenja radnih dozvola sa jedne na tri godine, uz podršku za uvoz radne snage za potrebe deficitarnih zanimanja.

3. Porezni sistem

Za kompletnu prerađivačku industriju (područje C) koja u Federaciji BiH trenutno zapošljava nešto manje od 100.000 radnika, prepoloviti doprinose za PIO, zdravstveno osiguranje i nezaposlenost, odnosno na ukupno 18% bruto plate, uz ukidanje ostalih naknada.

Porez na dobit kompanija u prerađivačkoj industriji smanjiti na 0, uz istovremeno uvođenje poreza na dividendu za sve kompanije u iznosu od 10%.

Osigurati plaćanje doprinosa isključivo na redovne radne sate uz ukidanje istih na prekovremeni rad.

Omogućiti obavljanje dopunskog rada i kod istog poslodavca, a ne isključivo kod drugog poslodavca, kao što je trenutno slučaj.

4. Carine

Uvesti trajnu kategoriju oslobađanja od carina, odnosno primijeniti nultu carinsku stopu na repromaterijale, mašine, rezervne dijelove i opremu koja se ne proizvodi u Bosni i Hercegovini.

Ukinuti određene akcize i ubrzati i pojednostaviti carinske procedure i protok robe na granicama.

5. Direktni finansijski poticaji

Osigurati povoljna i dostupna sredstva putem Razvojne banke FBiH kao podršku uvođenja novih tehnologija, digitalizaciji, povećanju produktivnosti i konkurentnosti.

Osigurati poticaje za opremu i povećanje energetske efikasnosti.

U većoj mjeri usmjeriti sredstva zavoda za zapošljavanje prema industriji.

6. Poticaji izvozu

Osigurati konkurentnu cijenu električne energije, poreske olakšice za izvoznike i ubrzanje carinskih i drugih izvoznih procedura.

7. Podrška usklađivanju s EU standardima

Predlaže se također uspostavljanje Fonda za reindustrijalizaciju Federacije BiH, koji bi na sistemski i transparentan način finansijski podržavao realizaciju svih navedenih aktivnosti i projekata.

PRIORITET POSLODAVACA

SMANJENJE PARAFISKALNIH NAMETA

Od registra do mjerljive reforme u lokalnim zajednicama

2.800 zapisa u Registru • 72,1% na nivou općina i gradova • više od 96% na lokalnom i kantonalnom nivou

ZAŠTO JE POTREBNA REFORMA

Veliki broj i teritorijalna fragmentiranost taksi i naknada povećavaju troškove poslovanja i pravnu nepredvidivost. Problem nije samo iznos davanja, nego i broj procedura i uplata, vrijeme potrebno za obračun i plaćanje, različita pravila između lokalnih zajednica te često nejasna veza između plaćene naknade i primljene usluge. Postojeći Registar omogućio je identifikaciju problema; naredna faza mora donijeti konkretno i mjerljivo rasterećenje privrede.

ŠTA POSLODAVCI OČEKUJU OD NOVIH ORGANA VLASTI

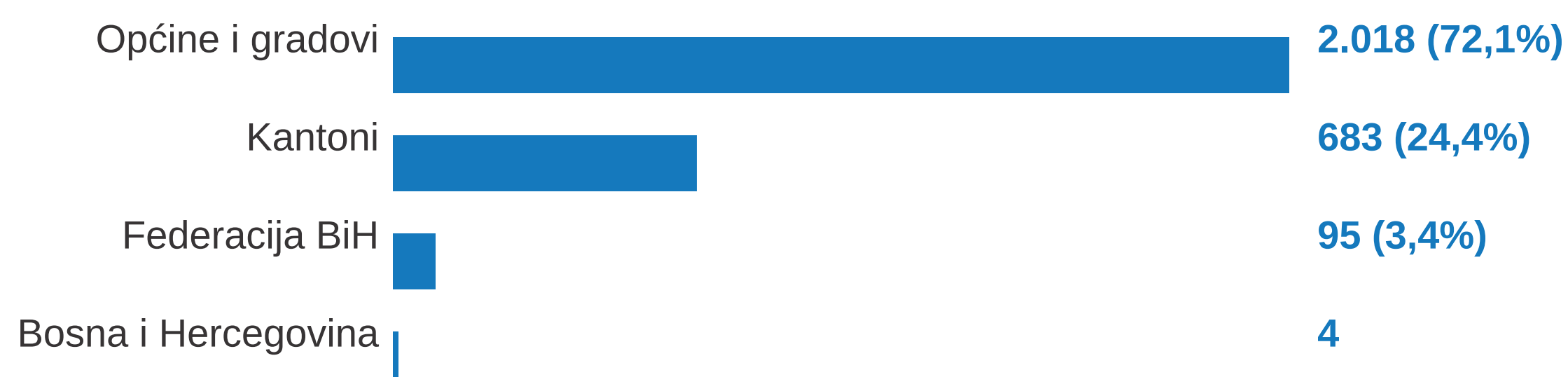
1. Ažurirati i očistiti Registar taksi i naknada: ukloniti duplikate, provjeriti važeće pravne osnove, standardizirati nazive i jasno utvrditi nadležnost za svaki namet.
2. Uspostaviti redovno javno izvještavanje: najmanje jednom godišnje objaviti prihode, broj obveznika i uplata, raspodjelu sredstava i, gdje je moguće, trošak naplate svakog nameta.
3. Odabrati jednu ili dvije pilot-lokalne zajednice, jednu veću i jednu srednju ili manju, uz političku spremnost i dostupne podatke kao obavezne uslove za učešće.
4. Provesti ABC analizu i procjenu administrativnog opterećenja: povezati fiskalni značaj svakog nameta s njegovim stvarnim troškom za firme i lokalnu administraciju.
5. Provesti najmanje deset reformskih mjera u roku od 12 mjeseci, ukidanjem, smanjenjem, objedinjavanjem ili digitalizacijom odabranih nameta, a uspješan model potom ponuditi drugim općinama i gradovima.

OČEKIVANI REZULTAT: manje neopravdanih davanja i uplata, niži administrativni troškovi, veća transparentnost i predvidivije poslovno okruženje, uz jasno mjerenje koristi za privredu i neto efekta na lokalne budžete.

REGISTAR U BROJKAMA

Analiza je zasnovana na Registru taksi i naknada, u kojem je evidentirano ukupno 2.800 zapisa. Jedan zapis nije nužno jedan namet, jer se isti namet ponekad javlja u više zapisa, pa navedene brojeve treba smatrati minimalnim.

Raspodjela zapisa prema nivou vlasti

Karakter davanja

Korisnička davanja: 2.330 zapisa • Obavezna davanja: 470 zapisa, uključujući 90 zapisa obaveznih davanja osiguravajućih društava

1.317 naspram 95

Federacija BiH navedena je kao nivo nadležan za pravni osnov u 1.317 zapisa, a samo 95 zapisa je prema nivou prihoda klasificirano kao federalno. Reforma zato mora kombinovati lokalne zahvate s inicijativama prema višim nivoima vlasti.

Na koga se nameti odnose

Najmanje 2.350 zapisa, odnosno 83,9%, odnosi se neposredno na firme, samostalne djelatnosti, osiguravajuća društva i druge pravne i privredne subjekte. Uključi li se i kategorija „svi“, broj raste na 2.584 zapisa ili 92,3% Registra. Prema trenutku nastanka obaveze, 1.355 zapisa čine ad hoc davanja, a samo 20 zapisa odnosi se na registraciju firme, pa najveći dio tereti redovno poslovanje.

STVARNI TERET NAMETA

Veliki broj evidentiranih taksi i naknada ukazuje na složenost sistema, ali sam po sebi ne pokazuje njegov stvarni ekonomski teret. Deset finansijski i administrativno zahtjevnih nameta može predstavljati veće opterećenje od nekoliko desetina davanja koja se rijetko primjenjuju ili imaju simboličan iznos. S druge strane, pojedinačno mali nameti mogu zajednički stvarati značajne troškove ako zahtijevaju veliki broj obračuna, rješenja, uplata i administrativnih postupaka.

Zbog toga se opterećenje mora posmatrati kroz dvije povezane dimenzije: direktni finansijski iznos koji privredni subjekti plaćaju, i indirektni trošak usklađivanja, administriranja i pravne nesigurnosti.

Vrijeme, procedure i trošak usklađivanja

Trošak nameta nije jednak iznosu na uplatnici. Firma mora utvrditi da li je obaveznik, pronaći važeći propis, izračunati osnovicu, prikupiti dokumentaciju, izvršiti uplatu i arhivirati dokaz. Kod manjih subjekata te poslove često preuzima sam vlasnik.

Teritorijalna neujednačenost

Firme koje posluju u više lokalnih zajednica susreću različite nazive, iznose, osnovice i rokove za slična davanja, pa umjesto jednog pravila prate više lokalnih odluka. Time se fragmentira unutrašnje tržište Federacije BiH.

Nejasna veza između naknade i usluge

Kada nije vidljivo koja se usluga osigurava, koliki je trošak njenog pružanja i za šta se sredstva koriste, davanje se iz perspektive obaveznika doživljava kao dodatni porez, odnosno namet.

Dupliranje i preklapanje osnova

Ista ekonomska aktivnost, imovina ili poslovni kapacitet mogu biti opterećeni po više različitih osnova s različitih nivoa vlasti, a davanja ne moraju imati identičan naziv da bi proizvela sličan efekat.

Pravna i administrativna nepredvidivost

Česte izmjene propisa, različita tumačenja i neusklađene evidencije povećavaju rizik greške. Firma može naknadno biti suočena s dodatnim obračunom, kamatama ili kaznom, iako obaveza nije bila dovoljno jasno predstavljena. Predvidivost zahtijeva javno dostupan i redovno ažuriran registar, jasno označene važeće propise, razumljive upute za obračun, standardizirane obrasce i mogućnost elektronskog izvršavanja obaveze.

Ako su ukupni društveni i administrativni troškovi približni ili veći od ostvarenog javnog prihoda, postoji snažan razlog za ukidanje, objedinjavanje, pojednostavljenje ili digitalizaciju takvog davanja.

STRUČNA SLUŽBA UPFBiH

Udruženje poslodavaca u Federaciji Bosne i Hercegovine
Maršala Tita 6, 71000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina

Tel: +387 (33) 552-460

info@upfbih.ba

www.upfbih.ba

www.upfbih.ba